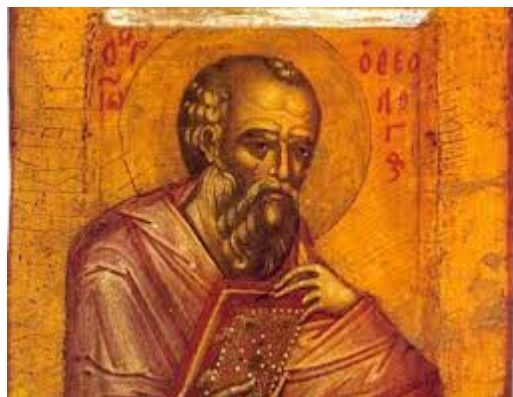

В ДЕНЯ НА СВЕТИ АПОСТОЛ И ЕВАНГЕЛИСТ ИОАН БОГОСЛОВ

Свети Иоан Богослов не позволява да се говори: „Вярвай както искаш, само обичай“

Свети апостол и евангелист Иоан Богослов, възлюбеният ученик на Господа, е преди всичко образец и проповедник на любовта. Неговото Свето Евангелие диша любов, с уроци за любовта са изпълнени посланията му и като поразителен пример за нея служи животът му.

Той е изтълкувал всички тайни на любовта – и нейното първоначало, и движението ѝ в делата, и нейния завършек – висотата, до която тя възвежда всички свои. В това отношение е особено известен свети Иоан, и който и да започне да разсъждава за любовта, веднага си спомня за него като за образец на любовта, и се обръща към него като към учител на любовта.

Но погледнете как използват това сегашните умници. Има у тях един особен вид празномислие, наричан индиферентизъм, според който те мислят и казват: “Както искаш вярвай – все едно, само обичай хората като братя, върши благодеяния за тях и действай върху тях благотворно. Ето – казват, – и евангелистът Иоан Богослов само за това пише – за любовта. В любовта у него има светлина, в любовта има живот, в любовта е всяко съвършенство. А който мрази брата си, по неговите думи, той в тъмнината ходи, пребъдва в смърт... човекоубиец е (Срв.: 1 Иоан. 2:11; 3:14, 15). Известно е също така, че когато Евангелистът остарял и вече не можел да се движи сам, на ръце са го внесли в църквата, а той само повтарял: “Братя! Да се обичаме един друг”. Ето как е ценил той любовта. Така, казват, трябва да постъпваме и ние: обичай – и това е достатъчно, а вярвай, както искаш”. На мен самия ми се е случвало да чуя такова мъдруване. Може би и на някои от вас се е случвало или ще се случи да чуят нещо подобно. Нека да противопоставим на тяхното лъжеучение истинското учение на свети Иоан Богослов и така да опазим началата на християнското здравомислие от разколебаване поради празното мъдруване на индиферентистите.

На тези умници им се иска всичко сами да устройват – без Бога – и външното си благосъстояние, и нравствеността си. Затова те по всякакъв начин се изхитрят да изобретят такава система на учението си, че в нея да няма и нужда да се говори за Бога и настояват на любовта.

“Вие се обичайте един друг – казват, – а за Бога какво толкова да се мисли?” Но точно в това отношение ги поражда особено светият Евангелист. Защото, макар че именно той непрестанно напомня за взаимната любов един към друг, но поставя тази любов в такава връзка към Бога и с богопознанието, че няма възможност те да бъдат отделени едни от други. Вижте откъде извежда той любовта! Бог ни възлюби – казва, – и проводи Сина Си да стане умилостивение за нашите грехове. И по-нататък добавя: ако тъй ни възлюби Бог, и ние сме длъжни да любим

един другото (Срв.: 1 Иоан. 4:10, 11). Излиза, според неговото разбиране, че нашата взаимна любов трябва да се създава под действието на вярата в Господа, Който е дошъл да ни спаси, и следователно не е все едно. "Вярвай както искаш". След това: нека любим – учи той, – един другото, защото любовта е от Бога... *Ако любим един другото, Бог пребъдва в нас... Бог е любов, и който пребъдва в любовта, пребъдва в Бога, и Бог – в него* (Срв.: 1 Иоан. 4:7, 12, 16). Виждаме ли, у него няма слово за любовта без слово за Бога и Спасителя. Любовта води от Бога и към Бога – така че, който казва, че люби брата си, а Бога и Спасителя не познава и не обича, той е лъжец, и истината не е в него (Срв.: 1 Иоан. 4:20; 2:4). Поради което цялото учение на светия Евангелист за любовта може съкратено да се изрази в следните думи: *"За да възлюбиш брата, трябва да възлюбиш Бога, но за да възлюбиш Бога, разбира се, трябва да Го познаеш и в самия себе си и особено в Неговите спасителни действия върху нас – да го познаеш, следователно и да вярваш"*. Оттук – в какво е Божията воля? Във вярата и в любовта! "Ето – казва – заповедта: да вярваме в името на Неговия Син Исуса Христа и да любим един други (Срв.: 1 Иоан. 3:23). Не само любовта е заповядана, но и вярата в Господа, и при това така, че вярата е източник на любовта; така че, ако се съберат заедно онези места, където свети Иоан Евангелист говори само за любовта, и тогава с неговото учение по никакъв начин не може да се подкрепи лъжата на празното мъдруване: "Само обичай, а вярвай както искаш".

Но у свети Иоан Богослов, освен учението за любовта, има още учение за вярата, независимо от закона на любовта. И погледнете как решително отхвърля той онези, които казват: "Вярвай както искаш!"
Още от най-първите стихове за какво е неговата проповед? *За това – казва той, – което сме видели с очите си, което сме наблюдавали и което ръцете ни са попицали, за Словото на живота, за това, че животът се яви, онзи живот, който беше у Отца и се яви нам; ето за това – казва, – и ви възвестяваме, за да имате и вие общение с нас; а нашето общение е с Отца и Неговия Син Исуса Христа* (Срв.: 1 Иоан. 1:1-3). Значи главната проповед у свети Иоан Богослов, както и у всички Апостоли, е проповедта за общението с Бога чрез Господа Исуса Христа, от което след това произтича и взаимното общуване на вярващите. Как така да се спираме на последното, без да имаме първото? По-нататък свети Иоан си задава въпроса: *к ой е лъжец?* – и решава това така: *ако не оня, който отрича, че Исус е Христос? Той е антихрист, който отрича Отца и Сина. Всякой, който отрича Сина, няма и Отца; а който изповядва Сина, има и Отца. Който изповядва, че Исус е Син Божий, в него пребъдва Бог, и той – в Бога* (Срв.: 1 Иоан. 2:22, 23; 4:15). Следователно целият въпрос е в изповядването на Господа Исуса Христа като Син Божий и Бог. Как тогава да кажем: "Вярвай както искаш"?

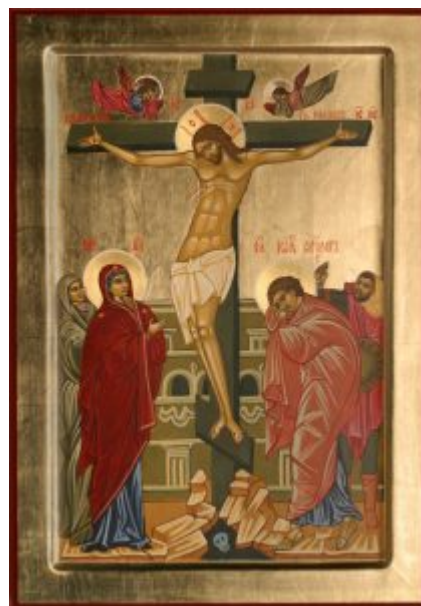
Ето още едно предупреждение. *Възлюбени, казва той – не на всеки дух вярвайте, а изпитвайте духовете, дали са от Бога, защото много лъжепророци се явиха в света. По това познавайте Божия Дух и лъжливия дух; всякой дух, който изповядва, че в плът е дошъл Исус Христос, е от Бога. А всякой дух, който не изповядва, че в плът е дошъл Исус Христос, не е от Бога; това е духътна антихриста* (Срв.: 1 Иоан. 4:1-3). Но който казва: "Вярвай както искаш", той не изповядва Исуса Христа, защото, ако Го изповядваше, нямаше да говори така. Излиза, че и той не е от Бога. А от кого? И този, навярно, е антихристов.

Накрая, цялата същност на християнството светият Евангелист изобразява така: *Бог ни е дарувал живот вечен; и тоя живот е в Неговия Син. Който има Сина Божий, има тоя живот; който няма Сина Божий, няма тоя живот* (Срв.: 1 Иоан. 5:11, 12). Кой има Сина

Божий? Вярващият в Негово име. “Затова – казва – и пиша до вас, вярващите в името на Сина Божий, за да знаете, че имате живот вечен, и да вярвате в името на Сина Божий (Срв.: 1 Иоан. 5:13). Следователно, който не вярва в Сина Божий, няма Вечен Живот. Как така: “Все едно, както искаш вярвай”? Не. Син Божий дойде и ни даде светлина и разум, да познаем истиннаго Бога; и ние пребъдваме в истиннаго Бога – Неговия Син Исуса Христа. Той е истински Бог и живот вечен (Срв.: 1 Иоан. 5:20).

Тези цитати са достатъчно, предполагам, за да покажат на индиферентистите, че те напразно очакват да намерят опора за лъжата си в учението на свети Иоан Богослов. Наистина, те говорят така, без да са чели никога неговите свети и боговдъхновени писания, а се позовават на него според чутото за неговата любвеобилност. Но даже и ако те изтъкнат в защита на учението си и нещо друго, освен това – за нас, вярващите, – е достатъчна и една дума на възлюбения Христов ученик, за да го отхвърлим, и без да се колебаем, да вярваме изключително на онова, което е предадено от Господа чрез светите Апостоли и се поддържа от Църквата.

Към тези решителни думи на апостола и евангелиста Иоан ще добавя още едно само съображение. След като са се отчуждили с ума си от Господа, неверниците се опират на благотворителната дейност, чийто източник и подпора е именно любовта. Но и това те правят само за да се опрат на нещо, без увереността, че са намерили здрава опора. Защото, ако те имаха здраво понятие за това, как е възможна за човека плодотворната дейност, съвсем нямаше да се спрат на това учение. Та ние сега не сме в изправно състояние. Следователно не можем да действаме правилно. За да започнем да действаме така, трябва да влезем в изправно състояние. Сами от себе си не можем да направим това. Господ след идването си на земята е възвел в Себе Си човешкото естество в правилното състояние; но го е възвел не за Себе Си, а за това – хората да приемат от Него това възстановено естество и по този начин да получат възможността да действат правилно. А те го приемат чрез светото Кръщение. Защото *всички, които в Христа се кръстихте, в Христа се облякохте* (Срв.: Гал. 3:27). От този момент те стават едно с Господа и започват да живеят Неговия живот и да действат с Неговата сила. Тъй че онези, които се опират на любовта или на изправна дейност (понеже любовта е изпълнение на Закона), трябва преди това да приемат целия строй в християнството, за да възприемат чрез него възможността да действат изправно и следователно, да се откажат от лъжата си. Защото това не може да се постигне без вяра, която в християнството е корен и начало на всичко. За това Сам Господ казва така: *пребъдете в Мене, и Аз във вас. Както пръчката сама от себе си не може да дава плод, ако не бъде на лозата, тъй и вие, ако не бъдете в Мене. Аз съм лозата, вие пръчките; който пребъдва в Мене, и Аз в него, той дава много плод; защото без Мене не можете да вършите нищо. Ако някой не пребъде в Мене, бива изхвърлен навън, както пръчката, и изсъхва; и събират пръчките, та ги хвърлят в огън, и те изгарят* (Срв.: Иоан. 15:4-6). И така, когато някой започне да ви разяснява за любов или за плодотворна дейност независимо от истинската вяра, кажете му: “Почакай; първо повярвай истински, чрез вяра

та си се приобщи към всички спасителни установления на християнството; чрез тях се съедини с Господа, приеме живот и сила от Него, като присадки – и тогава ще започнеш да действаш благотворно”. Вярно е, че свидетелство за истинския живот е плодотворната дейност в любовта; но за да се стигне до нея и да се пребивава в нея, трябва цялата Божия истина да се възприеме чрез вярата и да се мине през всичките ѝ осветителни Божии действия. Само при това условие, тоест само *с истинската любов можем да растем по всичко в Оногова, Който е глава – Христос* (Срв.: Еф. 4:15). И да заключим така: който не държи правата вяра, той не може да се издигне до правилното състояние, не може да действа правилно. Как може да се каже: “Вярвай както искаш”?

Вярата не е само начин да се познае Бога и нашите отношения към Него; тя вмества в себе си и всички спасителни установления, дадени от Бога. Спасителните установления образуват действена вяра. Нашите умници може би нямат нищо против християнското учение, но тях повече от всичко ги отблъскват християнските установления. Тъй като тези установления не са нищо друго, освен вяра в действие и движение, то техният най-голям грях е в това, че не искат да действат в духа на вярата. Можем да се удивляваме по какъв начин тези хора така настойчиво разискват за делата и трудовете, а в областта на вярата повече от всичко са отчуждени от делото и дейността. Нещо тук не е както трябва. Та нали те знаят законите, как е правилно да се насочва течението на мислите. Ако тук се допуска такова изкривяване, то навярно трябва да се предполага, че те тук не са действащи, а търпящи въздействие, че са оръдия на чужда сила – и при това на такава, която сама е чужда на истината.

Като знаем това, братя, нека да оградим себе си от злоумието на този век! Да се колебаят в истината могат само онези, които не са вкусили истината. Смирено и в духа на истината да приемем и да преминем през всичко, което изисква нашата свята вяра. Тогава постоянно ще имаме и ще носим в себе си свидетелството, пред което всички нападения на лъжата отвън са нищо. Господ да освети всички нас със Своята истина. Амин.

26 септември 1865 година

Автор: Св. Теофан Затворник

Източник: Творения, том. 2